

Den goda skolmaten

Slutrapport

Den goda skolmaten - temadag i Bjurholm

Foto: Dagmar Schröder

Projektet pågick mars-november 2011

Naturskyddsföreningen
Mat- och Jordbruksnätverket

1. Sammanfattning

En stor del av vår livsmedelskonsumtion sker i landets skolor, och barnen är också framtidens konsumenter. Därför är det särskilt viktigt både att grunda goda matvanor och att skapa medvetenhet hos barn och föräldrar om sambandet mellan mat och miljö. Syftet med projektet var att öka medvetenhet hos barn, föräldrar och personal om matens betydelse för ett hållbart samhälle, att öka kunskapen om hur mat produceras och om vilka möjligheter en kommun har att upphandla ekologiska och närproducerade livsmedel.

Under september – november 2011 hölls inspirationsmöten på tema ”Skolmat som gör gott!” på 20 orter i landet. Mötena arrangerades av Naturskyddsföreningens lokala kretsar. Genom projektet kunde Naturskyddsföreningens Mat- och Jordbruksnätverk erbjuda kretsarna ett färdigt koncept med professionella föreläsare, program och informationsmaterial i form av affischer och flygblad. De lokala arrangörerna bjöd in allmänheten och ansvariga i kommunen. Projektet anlidade tre olika företag som arbetar för ekologisk och närproducerad mat i offentlig sektor som höll föreläsningarna.

Genom projektet nådde vi sammanlagt 325 personer. I många av kommunerna har ansvariga politiker eller personal som deltog på mötet åtagit sig att arbeta vidare med frågan. På två av orterna kombinerades föreläsningen med en temadag i skolan. Inspirationsmötena uppmärksammades också i lokal media på minst sex av orterna.

2. Bakgrund

Livsmedelsproduktionens miljöpåverkan engagerar många av Naturskyddsföreningens medlemmar. 2010 bildades därför ett Mat- och Jordbruksnätverk inom föreningen. Nätverket har som syfte att inspirera till lokala aktiviteter inom området miljömässigt hållbar produktion och konsumtion av livsmedel.

Många medlemmar i nätverket uttrycker att det är svårt att få gehör för upphandling av ekologiska och närproducerade livsmedel hos ansvariga inom kommunen. Däremot finns det ofta intresse hos många föräldrar och andra i kommunen. Utgångspunkten för projektet var att man genom mera kunskap kan inspirera och påverka.

Genom projektet ville vi erbjuda intresserade kretsar (lokalföreningar inom Naturskyddsföreningen) ett föreläsningsspaket som belyser fördelar med och möjligheter till att servera ekologisk och närproducerad mat i skolorna.

3. Syfte och målgrupp

Syftet var att öka medvetenhet hos barn, föräldrar och personal om matens betydelse för ett hållbart samhälle, att öka kunskapen om hur mat produceras och om vilka möjligheter en kommun har att upphandla ekologiska och närproducerade livsmedel. Genom ökad kunskap ville vi påverka kommunerna till att öka andelen ekologiska och närproducerade råvaror i skolmaten.

Målgruppen var föräldrar och andra engagerade kommuninnevånare, personal i skolorna, kost- och upphandlingsansvariga i kommunen och kommunalpolitiker. Tanken är att dessa träffar med föreläsningar ska bli början till ett fortsatt arbete bland föräldrar i samarbete med ansvariga i kommunerna.

4. Projektets mål

Målen vi satt upp var att arrangera föreläsningkvällar på 20 orter och att det skall komma minst 20 mötesdeltagare på varje ort. Målet att arrangera 20 föreläsningar har vi uppfyllt – vi har fått säga nej till 7 kretsar pga. av att vi inte haft resurser till fler än 20. Antalet deltagare var i medeltal drygt 16, dvs. lägre än målet. Som framgår av tabellen nedan, varierade antalet mycket mellan orterna. Generellt tycks det vara lättare att samla intresserade på mindre orter än i storstädernas förorter som Upplands- Bro och Kungsängen. I övrigt tror vi att skillnaden beror på hur väl de lokala arrangörerna lyckats sprida informationen.

Tabell: Ort, datum och antal deltagare

Krets/Ort	Datum	Antal deltagare
Bjurholm	20 september	28
Varberg	21 september	14
Mora	21 september	12
Orsa	21 september	26
Sölvesborg	29 september	8
Skinnskatteberg	3 oktober	28
Eksjö	4 oktober	19
Mariannelund	6 oktober	12
Vetlanda	5 oktober	15
Norrtälje	5 oktober	17
Borås	10 oktober	34
Göteborg	12 oktober	15
Upplands Bro	13 oktober	4
Lomma-Bjärred	13 oktober	12
Kungsängen	19 oktober	3
Gullspång	25 oktober	19
Hjo	26 oktober	20
Hammarö	26 oktober	9
Simrishamn	27 oktober	11
Rättvik	17 november	19
Totalt		325
Genomsnitt		16,25

Det långsiktiga målet var att påverka kommuner till att handla upp mer ekologiska och/eller närproducerade livsmedel, har av naturliga skäl inte kunnat följas upp, vilket vi också angett redan i projektansökan.

Vi har skickat ut en enkät med utvärderingsfrågor till de arrangerande kretsarna, och fått svar från 12 av dem. På frågan om de bedömer att mötet kommer att leda vidare på något sätt, svarar 9 av dem att ansvariga inom kommunen (politiker eller kostansvariga) gjort åtaganden att arbeta vidare med frågan.

5. Genomförandeplan och tidsplan

Delmoment/Aktivitet	Utförande	Tidsperiod
Utarbeta detaljprogram, avtala med föreläsare	Utarbetas av anställd projektledare	April
Information/erbjudande om seminariet	Skickats ut via e-post och kretsbrief till alla kretsar i Naturskyddsföreningen	Maj - Aug
Informationsmaterial utarbetas, affisch och flygblad formges	Utarbetas av anställd projektledare Layout "köps in". Trycks centralt	Apr - Maj
Inbokning av föreläsningar på olika platser i landet	Beställningar från kretsar registreras och fördelas på föreläsare - geografisk närhet och tillgänglighet avgör.	Jun-Sep
Affischer och flygblad skickas ut per post	Tid och lokal skrivs ut på etiketter	September
Möteslokal, annonsering affischering samt personlig inbjudan, flygblad sprids i skolor	Görs av medlemmar i Naturskyddsföreningens lokala krets som arrangerar	Aug - Okt
Seminarier på 20 orter/kommuner	Föreläsare håller kvällsseminarier	Sep - Nov
Information om projektet sprids	Skriva om i Nyhetsbrev, hemsida och Facebook	Sep-Nov
Sammanställning och redovisning	Insamling av projektdagböcker och deltagarlistor. Utvärdering- enkäter. Ekonomisk samman-ställning.	Okt-Nov

6. Spridning av projektets resultat

Information om "Den goda skolmaten" har spritts inom Naturskyddsföreningen, via digitala media (hemsidan och e-nyhetsbrev). Vi planerar också en artikel i medlems-tidningen Naturkraft för att inspirera till liknande aktiviteter på fler orter. Många av de lokala kretsarna har kontaktat lokaltidningen som skrivit om föreläsningen. På flera orter har man lagt ut information om föreläsningen på kommunens hemsida.

7. Projektets finansiering

Förutom bidraget från Jordbruksverket har projektet finansierats med egna medel. Den egna finansieringen har bestått av eget arbete till största delen, men även av betalning av föreläsararvode, resor och informationsmaterial. Kostnaderna har överstigit budgeten. Jordbruksverket bidrag skall enligt beslut uppgå till 125 400 kr. Den egna finansieringen uppgår till 143 114 kr.

Budget/Utfall uppdelad på kostnadsslag enligt ansökan (SEK)

	Budget	Utfall	Bidrag JV	Egna medel
• Löner	51 000	52 950		52 950
• Investeringar	0	0		
• Indirekta kostnader	6 800	7060		7 060
• Övriga kostnader	193 000	208 504	125 400	83 104
Totalt	250 800	268 514	125 400	143 114

8. Projektets arbetssätt

Naturskyddsföreningens lokala kretsar har stått för arrangemanget runt föreläsningen på den egna orten. Ofta var det en arbetsgrupp på 2-3 aktiva som arbetat med att ordna lokal och sprida information på olika sätt. De har fått affischer och flygblad från projektet som de satt upp och delat ut. Dessutom har de ringt runt och skickat e-post för att få med personal som jobbar med skolmat eller upphandling i kommunen. I de flesta fall har även kommunalpolitiker kontaktats. Ambitionsnivån har varierat beroende på initiativet på lokal nivå. På två platser har man haft temadagar om mat och miljö i skolan i anslutning till föreläsningen. I en del fall har man samarbetat med andra organisationer som t.ex. LRF eller Studieförbundet. Många har också kontaktat media på lokalplanet och som i sin tur har skrivit om föreläsningen.

Projektet anlidade tre olika företag som arbetar för ekologisk och närproducerad mat i offentlig sektor för att hålla föreläsningarna, de var EkoMatCentrum i Sigtuna, Miljöresurs Linné i Växjö och Camillas Matuppror i Svärdsjö. Projektet har koordinerats av projektledaren, som har bokat in någon av föreläsarna. Affischer och flygblad med program har producerats centralt, tryckts upp och skickats ut. Tid och plats för varje ort har skrivits ut på etiketter som skickats med.

9. Slutsats och rekommendation

Genom projektet har vi satt fokus på skolmaten, och också på sambandet mellan mat och miljö. Upplägget med ett färdigt "föreläsningsspaket" var uppskattat av de lokala kretsarna inom Naturskyddsföreningen. Av de som svarat på utvärderingsfrågorna är huvuddelen mycket nöjda med föreläsarna och bedömer dem som både kunniga och engagerade. Utan projektet skulle av allt att döma inte de lokala föreningarna haft resurser till att anlita så kunniga föreläsare. Genom att lägga ner arbete på program och avtal med föreläsare "centralt" har vi kunnat utnyttja det på 20 platser i stället för på bara en enda.

Att få med politiker och eller kostansvariga på mötena har varit viktigt. Det är i förvånansvärt många fall som dessa har gjort åtaganden om att driva frågan vidare. För att underlätta för kretsarna att bjuda in media borde vi även erbjuda en mall för pressmeddelande.

10. Kontaktperson

Eva-Lena Rådberg, eva-lena.radberg@naturskyddsforeningen.se, tel. 0707-66 00 60

Bilagor:

Affisch
Flygblad